

խմբերը այցելեցին Կաղզւանի աղահանքերն ու Փենեաքի ածխահանքերը և բերին մշակած զեկուցումներ աղի և ածուխի արտադրութեան և ածխացման մասին: Աղն էլ, ածուխն էլ շահագործուած էին կառավարութեան միջոցներով: Բացի այդ, ինժ. Կարապետեանը գիտական-հետախուզական ճամբորդութիւն կատարեց Շիրակում, Նոր-Բայազետում և Սևանի լճի շուրջը: Մասնաւոր ուսումնասիրութեան ենթարկեցին ցեմենտի, չեչաքարի, հանքային ներկերի վայրերը: Պիտի հետազօտէին նաև Սուրբալուի ոսկետեղերը, Կաղզւանի գոնեխը, Շարուր-Դարալագեազի արծաթա-արճճային հանքերը, տորֆի շրջանները, մի շարք շինարարական քարեր և այլն: Յաջորդող պատերազմական գործողութիւնները արգելք եղան ծրագրի մի մասի իրագործման: Այդ գործողութիւններին նաև գոհ գնացին ինժ. Լ. Խատիսեանը, ինժ. Մելիք-Ալաղեանը և տեխնիկ Միքայէլեանը, որոնք զբաղւած էին ածուխի արտադրութեամբ: Հանքերն արդէն տալիս էին օրական 5—6000 փութ ածուխ, որը Կարս—Մերզենեկ ձիաքարչով փոխադրուած էր Կարս՝ երկաթուղային կարիքների համար և մասամբ մեղմացնուած վառելիքի սովը: Ագրբէջանը նաև չէր տալիս, և կառավարութիւնը գերմարդկային ճիգ էր գործ գնում երկաթուղիները կենդանի պահելու համար:

Ամառը Լեռնային Բաժինը ձեռնարկեց Հանքային Հին օրէնքների փոփոխութեան և նոր օրէնքների հիմքը կազմում էր հողերի պետականացման ընդհանուր սկզբունքը: Ըստ նոր օրէնսդրութեան գետնի տակ գտնուող բոլոր հարստութիւնները համարուած էին պետական սեփականութիւն. մասնաւոր սեփականատէրերը իրաւունք ունէին օգտուելու միայն գետնի երեսից: Նախկին իշխանութեան օրով կնքւած բոլոր պայմանագրութիւնները, 6 ամսւայ ընթացքում, կորցնում էին իրենց արժէքը: Այդ անձանց իրաւունք էր տրուած կնքել նոր պայմանագրութիւններ:

Լեռնարդիւնաբերութիւնը զարգացնելու նպատակով կազմակերպուած էր յատուկ ընդունարան լեռնային բաժնի կողմից՝ Հանքավայրեր գտնողների համար: Հանք գտնողներին պիտի տրւէր վարձատրութիւն հետևեալ հաշուով. ոսկի և թանգազին քար գտնողներին՝ 1000—5000 բուբլի ոսկով. արծաթի, կլայեկի, նիկելի, ցինկի, արճիճի, բիսմութի համար՝ 500—1000բ., ուրիշ հանքերի համար՝ 100—500բ., նաև թի, քարածուխի համար՝ 300—3000բ. և այլն: Օրինագիծը մտցւեց նախարարական խորհուրդ և ընդունւեց հիմնական դժերով:

Լեռնային բաժնին կից հիմնուելու էր Հանքային Խորհուրդ նախարարի նախագահութեան տակ: Սեպտեմբերին կազմւեց Հանքային Տեխնիկական Յանձնաժողով՝ բաղկացած Լեռնային բաժնի վարիչ ինժ. Ս. Թուրեանից, օգնական ինժ. Ա. Տէր-Գրիգորեանից, ինժ Մ. Տէր-Դաւթեանից, ինժ. Ն. Տէր-Միքայէլեանից և մէկ շրջանային ինժեներից: Յանձնաժողովի նպատակն էր հանքային և արդիւնաբերական ուսումնասիրութիւններ կատարել երկրում: Նոյեմբերին ծրագրուած էր հրաւիրել լեռնա-արդիւնաբերողների խորհրդակցութիւն, ապա՝ համագումար և այլն: